

Extract af Stockholms Sö-
dra Förstads Kämnars Rätts
Protocoll hållit dn 12. Aprilis.
Ao 1739.

Sedan ifrån St Catharinae Kyrka
bewis til Rätten inkommit angå-
ende qwinspersonens Helena
Tillmans dn 3. Octobr: nästledne År
therstädes Christnade oäckta pilte-
barn kalladt Olof, hwars fader
hon i förstone berättat wara en
nu mera härifrån bortrest Sko-
makare Gesäll benämd Olof, men
sedermera therföre angifwit
Klädemakare Gesällen Georg Stef-
fan, Så hade Rätten om bemte
Qwinspersons och Klädemakare Ge-
sälls upkallande til i dag giordt
anstalt, til följe hwaraf så wäl
Tillman, biträdd af thes antag-
ne fulmächtig auscultanten ar-
vid Mörtberg, som ock Steffan sig
nu instälte då Tillman, som effter
thes utsagu är afl: Soldatens

Nils

Nils Tellmann ad huc fodd gær i
Trunden, 21. år gammel, med hæg, gi-
nison Keffar, uf hæg tiefulent gær
ynde tie fommers modus, fiviedan
guller Droy gær i rumman, oes
ynde hæg summa fæde fortæring,
blifvit bndant med Tellman, oes
fong. eær unnullan fust oes fivied
i bndant Droy gær i rumman med
kustump lofth luykut oes med
afkannimida bær uæd, jinnom
oer fædromom othm med gær i
summanluykut. Blædromom bær gær
fullen Keffar, fiviedan, nstær hæg
bndant, eær fodd i Trauenstæde,
arrendatoren David Keffar 21. år,
30. år gammel, med hæg fædant
hæg nnot fommers unyigær Droy oes
unul som eæd kustump lofth, oes tie
bndant uf fæd oes hæg fædromom
fædromom med uf Tellman oes hæg
modan i Dvitrumb rumman
dant bndant fæd, fiviedan unyigær
fæd oes fæd fæd fædromom.

D. Equander

Paranden hæg fæd fædromom unyigær
hæg, med blædromom bær gær fullen Georg
Keffar oes fædromom bær fædromom
tie hæg bndant, jæg gær i rumman
med hægromom fodd gær fædromom, oes
bndant gær fullen, fæd hæg oes hægromom
fæd, bndant med fædromom unyigær
unyigær Attestation, pæ hæg gær hægromom
med bndant nstær fædromom, oes
bndant fædromom unyigær hægromom
fædromom unyigær, unyigær hægromom,
oer fæd gær jæg med fædromom fædromom,
fædromom blædromom bær gær fullen
Georg Keffar oes fædromom bndant
hæg fæd oes oes hægromom fædromom
hæg, fædromom hæg, fiviedan unyigær
hægromom oes unyigær med unyigær
pluykut, unyigær med hæg tie med
bndant fædromom, hægromom oes jæg
med fædromom unyigær bndant,
unyigær fædromom fædromom fædromom,
oer unyigær hægromom fædromom jæg
hægromom med unyigær unyigær
fædromom, oes hægromom unyigær

D. Equander

Nils Tillmans dotter född här i staden, 21 år gammal, androg, husrusom Steffan, af thet tilfället han gådt til hennes Moder, hwilken håller Krog här å malmen, och giordt ther sammastädes förtäring, blifwit bekant med Tillman, och förl: År emellan Påsk och Pingst i berörde Krog henne under äckenskaps löfte lägrat och med ofwannämde barn rådt, jemwäl och sedermera offta med henne sammanlegat. Klädemakare gesällen Steffan, hwilken, effter thes berättelse är född i Frauenstadt, arrendatoren David Steffans Son, 30 År gammal, nekade så wäl

ta emot honom angifne Lägersmål som äckenskaps löffte, och til bewis af sin oskuld härutinnan företedde en af Tillman och thes moder i Witnens närwaro under-tecknad skriff, hwilken uplästes och fants så lydande:

til
thet-

Emedan

Emedan thet skal kommit uti ryckte, at Klädemakare Gesällen Georg Stephanus skulle wara barnfadren till thet barnet, jag dn: 1. uti thenne Månaden födt hafwer, och bemälte gesäll, för thes oskyldighet, begiärer af mig et sanfärdigt attestatum, på thet han dylikt af androm ej må förewitas, eller et sådant ogrundadt ryckte honom angå, eller tilerkännas; Altså har jag af et sundt förnufft, honom Klädemakare Gesällen Georg Stephanus härmedelst aldeles fri och oskyldig förklara welat, såsom then, hwilken ingen tilgång och omgänge med mig plägat, mindre at han til mitt barn fader är, thet wil ock jag wid påfordran edeligen bedyra, om så af nöden pröfwas skulle, och emedlertid fastställer jag thetta med mitt namns undersättiande, och thet uti Witnens

när-

När- och Öfwerwaru, som skiedde
i Stockholm dn 2. Octobr. 1738.

Helena Tillman. Anna Tillman.

Til Witnes Johan Emenius. Til Wit-
nes C. Dalbergh.

Däröfwer förklarade sig Tillman,
at dagen förr än hennes barn
Christnades, skal Steffan, på hennes
undfångne bud, kommit til hen-
ne och under föregifwande at
wara trolofwad med Klädema-
kare Åldermannens dotter, bedt
henne ej angifwa honom för sin
lägersman, utan en här ifrån
bortfaren Skomakare Gesäll be-
nämnd Olof, hwilken han kallat
den Kleinen Schwab, samt wara
ståndachtig uti en sådan sin be-
kännelse enär hon worde kom-
mandes här in för Rätten, i
hwilken händelse han ej allenast
lofwat betala hennes lägers-
måls Böter och thes utom gif-
wa henne 1. Ducat, hwilken hon

ock tå genast af honom undfått,
utan jemwäl så begå, at hon
skulle få undergå Kyrkoplickt på
landet, til befordran hwaraf
han lofwat henne 6 Dr Kmt, men
så framt hon härutinnan ei wil-
le göra honom till Wiljes, utan
bekände honom wara skyldig til
lagersmålet, skulle han antin-
gen resa bort härifrån, eller
med Ed befria sig från hennes
tiltal; Och skal hon altså dels
af hans Löfften och skänker, dels
undsäjelser låtit sig förledas,
at på hans begiäran skrifwa bå-
de sit och sin Moders namn un-
der åfwan

an

förde skriff, ehuru thes

innehåll skal warit henne okun-
nigt.

Steffan bestridde alt thetta med
förmälan, at då han kommit til
Tillman, skal ei allenast hon för-
klarat honom aldeles oskyldig
til thet lägersmål med henne,

ock

hwar-

hwarföre hon hade honom berychtat, utan ock hennes Moder, wid hans bortgång, yttrat sig ei weta hwem som wore hennes dotters barnfader, och bedt honom, at fastän dottren torde hafwa honom therföre berychtat, han ändock ei wille sådant beifra, och dymedelst bringa henne på obestånd, samt föra henne, som förut wore nog olyckelig, uti än större olycka. Som han nu i anseende til thetta sitt gjorde besök hos Tillman blifwit brydd af sina Camerader samt lidit en och annan förtretlighet, så har han låtit för thetta Fiscalen Karkman upsättia förenämnda skrift, och tillika med Fendriken Johan Emenius och Klädemakaren Christian Dahlberg förfogat sig åter til Tillman, samt låtit skrifften henne föreläsa, hwilken hon skal för ricktig erkändt

och

och otwungen samt friwilligt underskrifwit, hwaröfwer han sig åberopade bemte Fendrik och Klädemakare, hwilka nu närwarande jemwäl af Tillman til Witnen äskades, och lät Rätten altså them aflägga then Wanliga Witnesseden, hwareffter på undfången tienlig förmaning, angående edens noga besinnande, Emenius särskilt intygade, at sedan han af Steffan blifwit ombuden at följa honom til en qwinsperson benämd Helena Tillman och såsom wittne åhöra hennes utlåtelse öfwer et af henne utspridt ryckte, som skulle Steffan wara hennes barnfader, så har han tillika med Steffan och Dahlberg begifwit sig til bemte qwinsperson, då Steffan förehållit henne, huru mycken förtretlighet han måst utstå för ofwannämde ryckte,

tilfrå-

tilfrågandes henne hwad grund hon ther til hade, hwarpå hon swarat, at thet wore allenast et emot hennes willia utkommit Kärringe sqwaller, theröfwer han så mycket mindre behöfde göra sig någon oro, som en Skomakare gesäll benämd Olof wore hennes rätta Lägersman och hon således ei annat kunde än förklara Steffan för aldeles oskyldig härutinnan, hafwandes ingen orsak at tilwita eller påbörda honom thet ringaste oanständigt, under hela then tiden han gått dit på Krogen til hennes Moder och giordt förhäring. Steffan har therpå uptagit ofwanomrörde skriff, hwilken Emenius 2^{ne} gånger för henne upläsit, och sedan hon, liggandes i Sängen, then noga åhörtdt, har hon friwilligt satt både sitt och sin moders namn therunder, och Emenius tillika med Dahlberg så-

som

såsom wittnen then samma underskrifwit.

Mörtberg tilsporde Emenius, om han sedt Steffan gifwa Tillman en Ducat? Sw: nej, Steffan tillstod sig hafwa gifwit Tillman en Ducat, dock ej i sådan afsickt, som hon förmält, utan i betalning för hwad han - war skyldig.

Mörtberg frågade vidare, om icke Steffan för honom widgått sig wara Tillmans Lägersman? Sw. Nei. Klädemakaren Dahlberg, hwilken häruppå inkallades, gjorde samma berättelse, som Emenius, dock med then åtskilnad, at han sade sig förut ei wetat, i hwad afsickt Steffan gått til Tillman, emedan han af Steffan blifwit allenast til - at få en Sup Bränwin inbuden.

Witnesmålen uplästes och widkändes, och som Tillman åberopade sig flera Witnen så giordes anstalt om theras upkallande till en

annan

annan dag.

Den 4. Maj

Qwinspersonen Helena Tillman jämte thes fullmäktig auscultanten Arvid Mörtberg förekom vidare emot Klädemakare gesällen Georg Steffan, föreställandes til Witnen Klädemakare gesällen Gotfried Muller och Tygmakare Gesällen Jacob Sauer, emot hwilken sidstnämde Steffan anförde, at them emellan nyligen förelupit et slagsmål, hwaröfwer the ännu ei blifwit förlikte, påståendes altså at Sauer såsom hans afwundsman ej måtte få emot honom witne bära. Och emedan Sauer ej neka kunde, at them emellan ännu är owänskap för ofwänämde slagsmåls skul, ty kunde Rätten ej anse honom för laga Wittne i thetta mål och lät honom förthenskul taga afträde,

Men Klädemakare Gesällen Müller, emot hwilken intet jäf gjordes, aflade witnesseden, och efter undfången tienlig påminnelse om samma eds wigt, berättade, at han om thet af Tillman emot Steffan angifne mål ej har vidare Kunskap, än at en natt, då han tillika med flere gesäller legat i en Kammare innanför Hustru Tillmans Krogstugu, har Steffan, som warit något drucken, legat uti Krogstugun i säng tillsammans med Helena Tillman, dock hafwa the begge hafft sina kläder på sig.

Mörtberg frågade Müller, om icke han sedt Steffan flere gånger ligga tillsammans med Tillman? här til nekade Müller, förmälendes vidare, på Steffans erindran, at then tiden han gästet i en Kammare ofwan på berörde Krog, har han blifwit warse at en Laquai be-

men

nämd

nämnd Magnus och Stolsmeden
Anders Berg tillika med flera kar-
lar hafwa åtskillige gånger blifwit
qwar i Krogen öfwer natten och
gådt om morgonen therifrån.
Tillman widgick at bemälte Laquai
och Stolsmed, hwilken senare skal
wara hennes slächtinge, hafwa en
natt warit i Krogen, men nekade
sådant wara skedt flera resor.
Tillman frågade Müller om icke han
sig erindrar, at då förenämde La-
quai Magnus friat til henne, skal
Steffan tagit sig så illa theraf, at
han i 8 dagar warit siuk och kun-
nat hwarken äta eller dricka, hwar-
före Müller skal sagt til henne:
Thet är synd om karlen, I weten
wäl hwad han hafwer Ehr låfwat.
Müller sade, thet han ei kan sig
sådant påminna.
Sedan Müllers utsago war upläsen
och af honom widkänd, åberopade
sig Tillman flere Wittnen, och an-

antydde förthenskull, at med them
samtelige nästkommande Måndag
sig åter infinna.

Den 7 Majj.

Ytterligare instälte sig Qwins-
personen Helena Tillman och thes
fullmäktig Auscultanten Arvid
Mörtberg emot Klädmakare Ge-
sällen Georg Steffan, och förestältes
af Tillman til Witnen Strump-
wäfwaren Mr Johan Gotfrid
Sperbach, Klädemakare Gesäller-
ne Christian Grossman och Michel
Berg, samt afl: Gardes Soldatens
Johan Holmquists Enka Hustru Su-
sanna Holmquist.

Steffan jäfwade Sperbach såsom then
ther skal honom nyligen med hugg
och slag öfwerfallit, och hwarfö-
re han skal wara sinnad honom
lagligen tiltala. Sperbach tilstod,
at som han förnummit, thet Stef-
fan hade honom Wanrycktadt, så

tyddes

har

han han yifreit forrom 2da Dⁿⁱ -
lar; Han fannu den frustie Kuttan -
ni Dⁿⁱ den Wⁿⁱ Sperbachs Dⁿⁱ -
vime unlagu; man den ofrige ut -
luden ofvifvuden vifvuden, dⁿⁱ -
Luden Grosman sunskilt: ut for -
Luden Dⁿⁱ ut den fuden, da -
han yifreit for Gustav Tillman,
han han fudt sin vime Steffan som
nu dommedann en full frustig
sunskilt liyyu tilfammend med
Tillman, oed han fann medan la -
yut i sumum suny.

Gustav Anna Tillman, nu nu -
vime den, oed hanom tiepord, vid -
yid, ut han layut i suny med sin -
dotter oed Steffan, man nj forvurd
vime oed ofligit omvime han -
vime den, fivildent dⁿⁱ Helena pu -
rod vime den.

Grosman forvime den, ut La -
quajen Thagrus ut skilleg vime den
vime den for Tillman oed vime den -
vime den Dⁿⁱ vime den nu sumum

Mⁿⁱ

vime den vime den Dⁿⁱ,
vime den nj, fustig, han vime -
den fustig. Tillman vime den -
den, ut vime den vime den
vime den Dⁿⁱ vime den.
Thorsberg tiepord Grosman, om -
vime den han fudt Steffan sin Tillman
vime den sin Dⁿⁱ: Dⁿⁱ: ut Steffan
fustig sin fustig vime den fustig
den for Dⁿⁱ vime den vime den -
den. Berg vime den, ut i vime den
ut den fuden han han fudt Steffan
fustig oed vime den vime den
Friedric Gejer, fustig sin sunskilt,
vime den vime den Dⁿⁱ sin sin,
liyyu i suny tilfopu vime den Helena
oed fustig vime den, oed vime den
Linden vime den fustig han han vime den
vime den vime den Steffan liyyuden
for Helena.

Gustav Holmquist vime den, ut
han ut Gustav Tillman vime den.
Dⁿⁱ vime den tie fustig vime den
den den dotter fustig fustig vime den;

Mⁿⁱ

har han gifwit honom 2^{ne} örfi-
lar; I anseende hwartil Rätten
ei kunde Mr Sperbachs Witnes-
mål antaga; men the öfrige af-
lade ojäfwade witnesseden, berätt-
ades Grossman särskilt: at för-
leden Winter et år sedan, då
han gästat hos Hustru Tillman,
har han sedt såwäl Steffan som
en Skomakare gesäll hwarthera
särskilt ligga tilsammans med
Tillman, och har hennes Moder le-
gat i samma säng.

Hustru Anna Tillman, nu när-
warande, och härom tilspord, wid-
gick, at hon legat i säng med sin
dotter och Steffan, men ej förmärkt
något olofligit omgänge them
emellan, hwilket dock Helena på-
stod wara skiedt.

Grossman förmälte vidare, at La-
quajen Magnus åtskillige nätter
warit hos Tillman och många
andra karlar warit ensamme

med henne uti en Kammare,
men wet ej, hwad them emel-
lan förelupit. Tillman bedyra-
de, att ingen utom Steffan hafft
med henne kötsligt umgänge.
Mörtberg tilsporde Grossman, om -
icke han hördt Steffan säija Tillman
wara sin Käresta? Sw: at Stef-
fan sagt sig hålla utaf henne för
det hon kunde giöra godt arbe-
te. Berg intygade, at i Sommars
et år sedan har han sedt Stef-
fan och Klädemakare Gesällen
Friedric Geijer, hwarthera särskilt,
med byxor och Lifestycke på sig,
ligga i säng tilhopa med Helena
och hennes Moder, och nästledne
fierdedag Juhl har han jemwäl
blifwit warse Steffan liggandes
hos Helena.

Hustru Holmquist witnade, at
hon af Hustru Tillman effterskic-
kad kommit til henne straxt ef-
ter thes dotter hade födt barnet;

med

något

något thereffter medan hustru
Holmquist lindade barnet, har ock
Steffan tillika med klädmakare
Gesällen Epler ditkommit, och som
Helena på witsnets frågan om
barnefadren, sagt sig ei hafft med
någon annan at beställa än
Steffan, så har Witsnet burit bar-
net til honom och bedt honom
thet emottaga, hwilket han dock
wägrat och ej welat thet wid-
kännas.

På Rättens tilspörjan berättade
hustru Tillman at hon allena
warit tilstädes wid thes dot-
ters Helena Tillmans barnsbörd
och hwarunder bemte hennes dot-
ter skal bekändt ingen annan
än Steffan wara hennes Lägers-
man. Effter wittnesmålens
upläsande anhölt Helena Till-
man, at klädmakare Gesällen
Äpler måtte upkallas och höras,
hwilket af Rätten bewiljades.

Den 14. Majj.

Uti lägersmåls saken emellan
Qwinspersonen Helena Tillman
och klädmakare Gesällen Georg
Steffan, instälte sig, i Parternes
närwaro, thet af Tillman åbe-
ropade Witsnet klädmakare-
Gesällen Christian Gotlieb Epler,
hwilken ojäfwad aflade Witsnes-
eden, berättandes sedan, på til-
frågan, at han sedt Steffan lig-
ga i Säng tilsammans med He-
lena, under thet åtskillige per-
soner gått både ut och in i sam-
ma rum, men om Steffan med
henne lägersmål föröfwat, är
honom okunnigt. Uppå Steffans
erindran, förmälte ock Epler,
at ei allenast en Laquai be-
nämnd Magnus, utan ock flere
personer hafwa en eller twenne
nätter warit i krogen hos He-
lena. Helena tilsporde Epler, om
icke Steffan för honom tilstått sig

wara

in unum Helena ad hunc modum
quodam die fuerunt dicitur: Per. unj,
non videtur ut punctum fuerit
fieri yllud sit, ut fuerit ad hunc
lyden per Helena, dicitur sicut
habetur in yllud illam omni fuerit, videtur
ha fuerit in ad hunc in fuerit ut
ygonu. In yllud in yllud in yllud
ad in yllud in yllud in yllud
in loco in yllud. Actum ut supra

Ex Protocollo
In yllud in yllud
Salomon Boratto

wara Helenas Fästeman och
fader til hennes barn? Sw: Nej,
men under et samtal har Stef-
fan yttrat sig, at han wäl hade
tycke för Helena, dock som thet
taltes mycket illa om henne, wil-
le han med henne ei hafwa at
göra. Witnessmålet uplästes
och widkändes, hwareffter Parter-
ne togo afträde. Actum ut Supra

Ex Protocollo

På Rättens wägnar

Salomon Porath